

## ისტორიის პროგრამა

| საკითხთა ჩამონათვალი                                    | საკითხის დაზუსტება                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1. პროფესიული უნარ-ჩვევები</b>                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ისტორიული დრო                                           | დროში ორიენტირება;<br>ქრონოლოგიური ერთეულების სისტემის გამოყენება.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| ისტორიული ინტერპრეტაცია                                 | ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განსხვავებული ინტერპრეტაციის ანალიზი და შეფასება.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| ისტორიული კვლევა                                        | ისტორიული (პირველადი და მეორადი) წყაროების ანალიზი;<br>ისტორიული კვლევის დაგეგმვა და ჩატარება.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| კომუნიკაცია                                             | მსჯელობა სხვადასხვა ეპოქაში საქართველოსა და მსოფლიოში მნიშვნელოვანი პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური მოვლენების შესახებ;<br>მსჯელობა თანამედროვე ეპოქასა და წარსულში განსხვავებული კულტურების ურთიერთობისა და ურთიერთგავლენის შესახებ;<br>მსჯელობა საქართველოსა და მსოფლიოში პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური პროცესების ურთიერთმიმართების შესახებ;<br>მიმოხილვითი თხზულების დაწერა ისტორიულ თემატიკაზე;<br>ისტორიული თემის დაწერა საკუთარი კვლევის საფუძველზე. |
| <b>2. პროფესიული ცოდნა</b>                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები                  | ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| ისტორიის დამხმარე დისციპლინები<br>ისტორიის პერიოდიზაცია | არქეოლოგია, ეთნოლოგია, წყაროთმცოდნეობა, ისტორიოგრაფია, ნუმისმატიკა, ისტორიული გეოგრაფია, ჰერალდიკა, გენეალოგია, ეპიგრაფიკა.<br>მსოფლიოსა და საქართველოში ისტორიული აზრის განვითარება (ძველი სამყაროსა და შუა საუკუნეების მემკვიდრეობა, ახალი ეპოქის ისტორიკოსები, XIX-XX საუკუნეების ისტორიკოსები).                                                                                                                                                                                                         |
| ისტორიული დროის ერთეულები                               | წელი, საუკუნე, ათასწლეული, წელთაღრიცხვის სისტემა;<br>კალენდარი და დროის აღრიცხვის სისტემები (იულიუსის და გრიგორიანული კალენდრები, ქორონიკონი, ჰიჯრა).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| პრეისტორიული ეპოქა                                      | პალეოლითი;<br>ნეოლითური რევოლუცია;<br>ბრინჯაოს ეპოქა;<br>პრეისტორიული ეპოქის ადამიანი საქართველოს                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                    | ტერიტორიაზე.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| ძველი აღმოსავლეთი                  | <p>ძველი ეგვიპტე;</p> <p>შუამდინარეთი (შუმერ - აქადის სახელმწიფოები, ბაბილონი, ასურეთი);</p> <p>ხეთების სამეფო;</p> <p>ურარტუ;</p> <p>ფინიკია;</p> <p>იუდეა და ისრაელი, იუდაიზმი;</p> <p>აქემენიანთა იმპერია, ზოროასტრიზმი;</p> <p>ძველი ჩინეთი, კონფუციანობა;</p> <p>ძველი ინდოეთი, ინდუიზმი, ბუდიზმი.</p> <p>ქართველი ხალხის წარმომავლობის საკითხი</p> <p>სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ტომთა უძველესი გაერთიანებები. დიაოხი და კოლხა.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| ძველი საბერძნეთი, ელინიზმი და რომი | <p>საბერძნეთის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები, კრეტა– მიკენი; არქაული ეპოქა - დიდი ბერძნული კოლონიზაცია;</p> <p>კლასიკური ეპოქა - ათენი; სპარტა; ბერძენ-სპარსელთა ომები; პელოპონესის ომი;</p> <p>ძველი ბერძნული რელიგია და კულტურა (თეატრი, არქიტექტურა, ქანდაკება, მწერლობა, მეცნიერება, ფილოსოფია, ისტორიოგრაფია, სპორტული თამაშები).</p> <p>ალექსანდრე მაკედონელის იმპერია და მისი დაცემა;</p> <p>ელინისტური ეპოქა;</p> <p>იტალიის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები; ეტრუსკები;</p> <p>რომის დაარსება - მეფობის ეპოქა; რომის რესპუბლიკა (მმართველობის სისტემა, სოციალ-ეკონომიკური სისტემა, პატრიციები და პლებეები; დაპყრობითი ომები, რესპუბლიკის კრიზისი, სამოქალაქო ომები);</p> <p>რომის იმპერია ახ. წ. I–II საუკუნეებში - პრინციპატი (იმპერატორის ხელისუფლება და მმართველობის სისტემა; სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ქრისტიანობის წარმოშობა და მისი გავრცელება, საგარეო და საშინაო პოლიტიკა. ოქტავიანე, ვესპასიანე, ტრაიანე, ადრიანე, ანტონიუს პიუსი, მარკუს ავრელიუსი);</p> <p>რომის იმპერია ახ. წ. III–V საუკუნეებში - დომინატი (დიოკლეტიანეს რეფორმები და დომინატის დამყარება; კონსტანტინეს რეფორმები; ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება; რომის იმპერიის ორად გაყოფა; რომი და ბარბაროსები; დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემა);</p> <p>კულტურა ძველ რომში (არქიტექტურა, მწერლობა, რელიგია. „პური და სანახაობა“, ისტორიოგრაფია).</p> |
| საქართველო ანტიკურ ხანაში          | <p>დასავლეთ საქართველო ძვ. წ. VI-III სს.-ში და ბერძნული ახალშენები.</p> <p>ქართლის (იბერიის) სამეფო ძვ.წ.აღ-ის IV - ახ.წ.აღ-ის III სს.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                      | სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საზოგადოებრივი (სოციალური) ურთიერთობები, საქალაქო ცხოვრება, საგარეო პოლიტიკა (ურთიერთობა ელინისტურ სახელმწიფოებთან, რომთან და პართიასთან);<br>ანტიკური ხანის ქართული კულტურა და რელიგია.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| სასანიანთა ირანი                     | სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საშინაო და საგარეო პოლიტიკა.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| ბიზანტიის იმპერია IV- XV საუკუნეებში | სახელმწიფო მმართველობის სისტემა; იუსტინიანე დიდი და „რომის სამართლის კრებული“;<br>ურთიერთობა ბარბაროსულ სახელმწიფოებთან;<br>ირან-ბიზანტიის ომები; ჰერაკლე კეისარი; ბიზანტიის იმპერია და არაბები;<br>ხატთაყვანისმცემლობა და ხატმებრძოლეობა;<br>განხეთქილება მსოფლიო ქრისტიანულ ეკლესიაში;<br>ბიზანტია და თურქ-სელჩუკები;<br>ბიზანტია და ჯვაროსნები;<br>ბიზანტიის დასუსტება და დაცემა;<br>ბიზანტიური კულტურა: არქიტექტურა, მეცნიერება, განათლება, მწერლობა.                                                                                                                                                                                                                                   |
| არაბები                              | მუჰამედი და ისლამი; სახალიფოს ჩამოყალიბება; არაბთა დაპყრობები; სუნიტები და შიიტები. სახალიფოს კრიზისი; მუსლიმური კულტურა (არქიტექტურა, ლიტერატურა, მეცნიერება).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| თურქ-სელჩუკები                       | სელჩუკთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება;<br>სელჩუკთა დაპყრობები;<br>სახელმწიფოს დასუსტება და დაშლა.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| მონღოლები                            | მონღოლთა სახელმწიფოს შექმნა - ჩინგიზ ყაენი; მონღოლთა დაპყრობები; მონღოლთა სახელმწიფოები.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| დასავლეთ ევროპა V - XV საუკუნეებში   | ხალხთა დიდი გადასახლება;<br>ფრანკების სამეფო (მეროვინგები; „სალიკური სამართალი“; კაროლინგების იმპერია: კარლოს დიდი, „კაროლინგული რენესანსი“; ფრანკების იმპერიის დაცემა);<br>ფეოდალიზმი დასავლეთ ევროპაში; რაინდობა; ქალაქი და სოფელი შუა საუკუნეებში;<br>ეკლესია შუა საუკუნეებში - კათოლიკობა და მართლმადიდებლობა;<br>ერესი (კატარები, ალბიგოელები); ეკლესია და სახელმწიფო; კათოლიკური ორდენები.<br>ჯვაროსნული ლაშქრობები;<br>განათლება შუა საუკუნეებში - სკოლები და უნივერსიტეტები;<br>შუა საუკუნეების ევროპული ხელოვნება: არქიტექტურა, ფილოსოფია, მეცნიერება, ლიტერატურა;<br>დასავლეთ ევროპის ქვეყნები X-XV საუკუნეებში: ინგლისი (ნორმანთა მიერ ინგლისის დაპყრობა, ჰენრი II, თავისუფლების |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                               | დიდი ქარტია, პარლამენტის შექმნა, ასწლიანი ომი, ვარდების ომი); საფრანგეთი (ფილიპე II, ლუი IX, ფილიპე ლამაზი, ასწლიანი ომი, ჟაკერია); საღვთო რომის იმპერია (დაპირისპირება იმპერატორებსა და პაპებს შორის); ესპანეთი (რეკონკისტა); იტალიის ქალაქები (ვენეცია და გენუა).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| რუსეთი X – XVI საუკუნეებში                                    | კიევის რუსეთის სახელმწიფოს შექმნა; რუსეთის გაქრისტიანება;<br>რუსეთი მონღოლთა ბატონობის პერიოდში;<br>მოსკოვის სამთავროს გაძლიერება.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| საქართველო IV-XV საუკუნეებში                                  | ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება;<br>ვახტანგ გორგასალი;<br>„დიდი ომიანობა“;<br>608 წლის საეკლესიო განხეთქილება;<br>მეფობის გაუქმება ქართლში.<br>ასურელი მამები; ერისმთავრობის ინსტიტუტი;<br>არაბობა საქართველოში (ჰაბიბ იბნ-მასლამას „დაცვის სიგელი“, მურვან ყრუსა და ბულა თურქის ლაშქრობები, არაბთა მმართველობის სისტემა საქართველოში);<br>სამეფო-სამთავროების წარმოშობა;<br>საქართველო X საუკუნის ბოლოსა და XI საუკუნეში (დავით კურაპალატი; ბაგრატ III; გიორგი I, ბაგრატ IV, გიორგი II);<br>დავით IV აღმაშენებელი;<br>დემეტრე I; გიორგი III;<br>თამარ მეფის ეპოქა;<br>ქართული კულტურა IV-XIII საუკუნეებში: განათლება, საერო და სასულიერო მწერლობა, საისტორიო მწერლობა, არქიტექტურა;<br>მონღოლთა ბატონობა საქართველოში (მონღოლური მმართველობის დამყარება საქართველოში; მონღოლური გადასახადები; ორმეფობა; დემეტრე თავდადებული).<br>გიორგი V ბრწყინვალე;<br>თემურ-ლენგის შემოსევები საქართველოში და მისი შედეგები;<br>ალექსანდრე დიდი; გიორგი VIII და ქვეყნის დაშლა სამეფო-სამთავროებად. |
| ოსმალეთის სახელმწიფო                                          | ოსმალთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება და გაძლიერება;<br>დაპყრობითი ომები ევროპაში; ირან-ოსმალეთის ომები XVI-XVII სს; რუსეთ-ოსმალეთის ომები XVIII-XIX სს.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| დასავლეთ ევროპა, ჩრდილოეთ ამერიკა, რუსეთი XVI-XIX საუკუნეებში | რენესანსი (მსოფლმხედველობა, მეცნიერება, ხელოვნება);<br>რეფორმაცია და კონტრეფორმაცია (მარტინ ლუთერი, კალვინიზმი, რეფორმაცია ინგლისში);<br>კოლუმბამდელი ამერიკის ცივილიზაციები: (მაია, აცტეკები და ინკები);<br>დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები (ვასკო და გამა, კოლუმბი,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | <p>მაგელანი);</p> <p>საფრანგეთი (რელიგიური ომები, ანრი IV, რიშელიე, მაზარინი, ლუი XIV, მერკანტელიზმი);</p> <p>ინგლისი (ჰენრი VIII, ელისაბედ I, ჩარლზ I, სამოქალაქო ომი, კრომველი, რევოლუციის შედეგები);</p> <p>საღვთო რომის იმპერია (კარლოს V, ნიდერლანდების ბრძოლა დამოუკიდებლობისათვის, ოცდაათწლიანი ომი);</p> <p>ესპანეთი (ფილიპე II);</p> <p>რუსეთი (ივანე მრისხანე; პეტრე I; ეკატერინე II);</p> <p>ამერიკის კოლონიზაცია ინგლისელების მიერ; ომი დამოუკიდებლობისათვის და ამერიკის შეერთებული შტატების შექმნა; სამოქალაქო ომი აშშ-ში;</p> <p>განმანათლებლობა (ფრანგი განმანათლებლები, ეკონომიკური თეორიები ფიზიოკრატები, ადამ სმიტი);</p> <p>საფრანგეთის დიდი რევოლუცია (აბსოლუტიზმის კრიზისი, მონარქიის დამხობა, იაკობინელთა დიქტატურა, რევოლუციის შედეგები);</p> <p>ნაპოლეონის ეპოქა (ნაპოლეონის აღზევება, ნაპოლეონის საგარეო პოლიტიკა და საომარი კამპანიები; კონტინენტური ბლოკადა, 1812 წლის საომარი კამპანია რუსეთში, ბრძოლა ლაიფციგთან, ასი დღე, ვატერლოოს ბრძოლა);</p> <p>1830 და 1848 წლების რევოლუციები ევროპაში;</p> <p>ინდუსტრიული რევოლუცია;</p> <p>იმპერიალიზმი და კოლონიალიზმი (ინგლისი, რუსეთი, საფრანგეთი, ესპანეთი);</p> <p>ევროპა XIX საუკუნის მეორე ნახევარში (საფრანგეთის მესამე რესპუბლიკა, გერმანიის გაერთიანება, იტალიის გაერთიანება, ალექსანდრე II-ის რეფორმები რუსეთში);</p> <p>ურბანიზაცია, სოციალური ცვლილებები; მუშათა მოძრაობა; დასავლური კულტურა XVI-XIX სს.</p> |
| საქართველო XVI-XVIII საუკუნეებში | <p>ბრძოლა ირანისა და ოსმალეთის წინააღმდეგ; ლუარსაბ I; ბაგრატ III; ამასიის ზავი; სიმონ I; სამცხე-საათაბაგოსა და აჭარის ოსმალეთის მფლობელობაში გადასვლა; თეიმურაზ I; ლუარსაბ II; გიორგი სააკაძე; როსტომ-ხანი; ვახტანგ VI; თეიმურაზ II და ერეკლე II; სოლომონ I; საქართველო-რუსეთის ურთიერთობა XVI-XVIII სს; ქართული კულტურა XV-XVIII სს.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| საქართველო XIX საუკუნეში         | <p>რუსეთის მიერ ქართული სამეფო-სამთავროების გაუქმება; აჯანყებები ქართლის მთიანეთში, კახეთში, იმერეთსა და გურიაში; 1832 წლის შეთქმულება; რუსეთის მთავრობის პოლიტიკა საქართველოში 30-50-იან წლებში; რუსეთ-ირანის და რუსეთ-თურქეთის ომები და საქართველო; ბატონყმობის გაუქმება საქართველოში; 60-70-იან წლების რეფორმები; „თერგდალეულები“; პოლიტიკური მიმდინარეობებისა და</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | პარტიების ჩამოყალიბება; ქართული კულტურა XIX საუკუნეში.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| მსოფლიო XX საუკუნეში | <p>მსოფლიო XX საუკუნის დასაწყისში; I მსოფლიო ომი (მიზეზები, საომარი მოქმედებები, შედეგები, საქართველო და I მსოფლიო ომი) პარიზის სამშვიდობო კონფერენცია;</p> <p>რევოლუციები და სამოქალაქო ომი რუსეთში;</p> <p>საქართველო 1918-1921 წლებში (საშინაო და საგარეო პოლიტიკა, კულტურა);</p> <p>სსრკ 20-30-იან წლებში; საქართველო საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში (20-იანი წლების დასაწყისის განმათავისუფლებელი აჯანყებები; კოლექტივიზაცია და ინდუსტრიალიზაცია; პოლიტიკური რეპრესიები);</p> <p>ევროპა პირველ და მეორე მსოფლიო ომებს შორის (გერმანია, იტალია);</p> <p>აშშ და დიდი დეპრესია;</p> <p>II მსოფლიო ომი (მიზეზები; საომარი მოქმედებები; შედეგები; საქართველო და II მსოფლიო ომი);</p> <p>მსოფლიო და საქართველო XX საუკუნის მეორე ნახევარსა და XXI საუკუნის დასაწყისში: ცივი ომი; ცივი ომის დროინდელი კონფლიქტები (კორეის ომი; კარიბის კრიზისი; ვიეტნამის ომი; ავღანეთი; ისრაელი და არაბული სამყარო); „პერესტროიკა“ და სსრკ-ის და აღმოსავლეთ ევროპის სოციალისტური სისტემის დაშლა;</p> <p>მსოფლიო და საქართველო პოსტსაბჭოთა ეპოქაში;</p> <p>XX საუკუნის დასავლური კულტურა (მწერლობა, მუსიკა, ფერწერა);</p> <p>XX საუკუნის ქართული კულტურა (მწერლობა, მუსიკა, ფერწერა, თეატრი, კინო).</p> |